

L'Observatori de
Desenvolupament Local

CONSELL
COMARCAL
DEL
MARESME

Informació anual

POBLACIÓ ESTACIONAL

MARESME

CONSELL
COMARCAL
DEL
MARESME

ANY 2017

Observatori de Desenvolupament Local del Maresme
Àrea de Promoció Econòmica
Març de 2019

Amb el suport de:

**Diputació
Barcelona**

XODEL

Xarxa d'Observatoris del
Desenvolupament Econòmic Local

Consideracions prèvies

Per a les **estimacions de l'any 2016** l'IDESCAT va introduir **millores** que van comportar una **variació significativa dels valors de població estacional**, raó per la qual van establir una nova Base 2016. L'IDESCAT va revisar les estimacions de l'any 2015 amb els criteris de la nova Base 2016 per a poder comparar les dades del 2016 i següents. Així, el període 2002-2015 va passar a considerar-se *Estimacions de població estacional base 2002*, i les publicades a partir d'aleshores passen a denominar-se *Estimacions de població estacional base 2016*.

Seguiu [aquest enllaç](#) per consultar les notes metodològiques de l'IDESCAT.

Aquestes millores van tenir **una incidència clara per als resultats del Maresme**. Amb el canvi de base, la **població estacional** del Maresme al **2015 va disminuir** i, a més, va **canviar de signe**, passant de ser de signe **positiu** en la base 2002 a ser de signe **negatiu** en la base 2016. Així doncs, en el cas del Maresme el canvi de base va representar un trencament de la sèrie temporal ja que els components turístics i residencial tenien molt de pes a la comarca, i són components que en la nova base s'estimen amb noves fonts.

Si comparem les dades de l'any 2015 en base 2002 i en base 2016 veiem que al Maresme:

		per residència secundària	per establiments turístics	per treball o estudi	Total
Base 2002	2015	6.514	11.335	-15.187	2.662
Base 2016	2015	1.520	10.221	-17.318	-5.578
Efecte canvi base per l'any 2015		-4.994	-1.114	-2.131	-8.240

Font: IDESCAT

-cada una del les **tres components** té una **aportació menor** en la base 2016 que en la base 2002.

-en la nova base **cada component fa disminuir l'estimació de població estacional**:

-la població estacional en la nova base 2016 disminueix en 4.994 persones per estades en residències secundàries.

-disminueix en 1.114 persones per estades en establiments turístics.

-disminueix en 2.131 persones per mobilitat per treball o estudi.

-en la nova base 2016 es manté el signe de les tres components.

-la disminució de la població estimada en les estades en residència secundària i, en menor mesura, una contribució encara més negativa de la mobilitat per raó de treball

o estudi, tenen per resultat que la **població estacional 2015 passi a ser de signe negatiu**.

Amb el creixement poblacional de la comarca dels darrers anys es va donar el fenomen de reconversió de segones residències en residències principals, fet que provoca que una part de la població no resident relacionada amb el Maresme ha passat a ser població resident i la seva estància al Maresme deixa de comptar com a estades en residències secundàries. A més, si la nova població resident a la comarca treballa fora d'aquesta contribueix amb signe negatiu a la mobilitat per treball.

Resumint doncs, vistos els canvis metodològics introduïts per l'IDESCAT per al càlcul d'aquesta estadística de síntesi, la **sèrie temporal** per la comarca del Maresme **va trencar-se**. Per tant, les dades del 2015 (recalculades amb la nova base 2016) i les **dades del 2016 i següents no són comparables** amb les dels **anys anteriors** i, a més, la comarca **canvia el signe de la població estacional estimada**, i passa **de ser una comarca receptora** –quant a població estacional- **a ser una comarca emissora**.

Resultats estimats pel Maresme 2017

L'any 2017 la *població estacional a temps complet anual*¹ (població estacional ETCA) ha estat negativa amb un saldo de -4.314 persones per dia. És a dir, que la població resident absent de la comarca en temps complet anual és major que la població no resident present a la comarca a temps complet anual, la qual és menor. O el que és el mateix, hi ha més sortides de població a temps complet anual que entrades.

T.1 Estimacions de població estacional ETCA i de població ETCA, base 2016				
	Població estacional ETCA	Població resident	Població ETCA	Població ETCA (%)
2015	-5.578	439.512	433.934	98,73
2016	-5.741	441.505	435.764	98,69
2017	-4.314	444.046	439.732	99,00
Font: Idescat.				
Unitats: Persones en equivalència a temps complet anual (ETCA).				

Aquesta xifra però, ha estat menor a la registrada un any abans. Per tant, suposa un descens de l'absència de persones residents a la comarca equivalent a temps complet anual. Així doncs, el fenomen d'emissió s'ha reduït un 24,86% respecte del 2016.

Això ha fet doncs, que la *població equivalent a temps complet anual* al Maresme (*població ETCA*²) s'hagi situat en les 439.732, que si bé ha experimentat un increment vers l'any anterior, del 0,91%, la xifra segueix estant per sota d'aquella de les persones empadronades a la comarca. Dit d'altra forma, la població ETCA del Maresme representa el 99% de les persones empadronades al Maresme.

Si tornem a les dades de la *població estacional ETCA*, aquesta vegada presentant-la per trimestres, veiem que el signe canvia en funció del període. Així, la població estacional ETCA és negativa tots els trimestres de l'any menys en el tercer en què el saldo és positiu. És a dir, la comarca és receptora neta de població no resident en el tercer trimestre de l'any, període que coincideix amb els mesos estivals, època en

¹ Població estacional equivalent a temps complet anual (població estacional ETCA): la població estacional equivalent a temps complet anual és el saldo resultant de les entrades de població no resident al municipi i les sortides de població residents al municipi, mesurat en mitjana anual de persones per dia. Font: IDESCAT.

² Població equivalent a temps complet anual (població ETCA): és la població present al municipi, mesurada en mitjana anual de persones per dia. Equival a la suma de la població resident i les entrades de població no resident al municipi (comarca) menys les sortides de població resident al municipi. Font: IDESCAT.

què els territoris més en noten els seus efectes, especialment aquells amb una activitat turística i/o de segona residència rellevant, com és el cas del Maresme. Per tant, és, sobretot, en aquest període, que els gestors dels territoris, concretament dels municipis, han d'assegurar i assegurar-se que la dimensió dels seus serveis bàsics tenen la capacitat per absorbir aquesta demanda. Més endavant veurem quins són els municipis de la comarca que més en compte han de tenir aquest indicador.

ANY	Població estacional ETCA				Total	var.anual %	Població resident	var.anual %	Població ETCA	var.anual %
	trimestre I	trimestre II	trimestre III	trimestre IV						
2015	-17.603	-6.789	18.022	-16.314	-5.578		439.512	0,36%	433.934	
2016	-16.872	-8.174	18.669	-16.787	-5.741	2,92%	441.505	0,45%	435.764	0,42%
2017	-20.380	-2.184	21.245	-16.368	-4.314	-24,86%	444.046	0,58%	439.732	0,91%
Font: Idescat.										
Unitats: Persones en equivalència a temps complet anual (ETCA).										

La comparativa interanual indica que el fenomen d'emissió ha augmentat en el primer trimestre de l'any (20,79%) i que ha baixat molt en el segon (-73,28%) i de forma més lleu en el quart (-2,50%) i que el de recepció del tercer trimestre ha augmentat (13,80%). És a dir, ha augmentat el volum de persones residents absents de la comarca en el primer trimestre i ha baixat en el segon i quart trimestres. I, per altra banda, ha augmentat el nombre de no residents presents a la comarca en el tercer trimestre de l'any.

En síntesi doncs, la població estacional ETCA al Maresme es concentra en el tercer trimestre de l'any amb un saldo positiu de 21.245 persones de mitjana anual de persones per dia.

La informació recollida a la taula 3, de *població estacional ETCA per components i trimestres*, corrobora, una vegada més, que la concentració de població estacional al tercer trimestre de l'any al Maresme està determinada per la *component turística* i, en menor mesura, per la de *residència secundària*.

**T.3 Població estacional ETCA per components i trimestres, 2017.
El Maresme. Base 2016**

Període	POBLACIÓ ESTACIONAL ETCA			Total
	per residència secundària	per establiments turístics	per treball o estudi	
1T 2016	351	399	-21.128	-20.380
2T 2016	516	17.124	-19.827	-2.184
3T 2016	4.481	29.402	-12.639	21.245
4T 2016	520	1.749	-18.640	-16.368
Total	1.493	12.215	-18.019	-4.314
Font: IDESCAT				

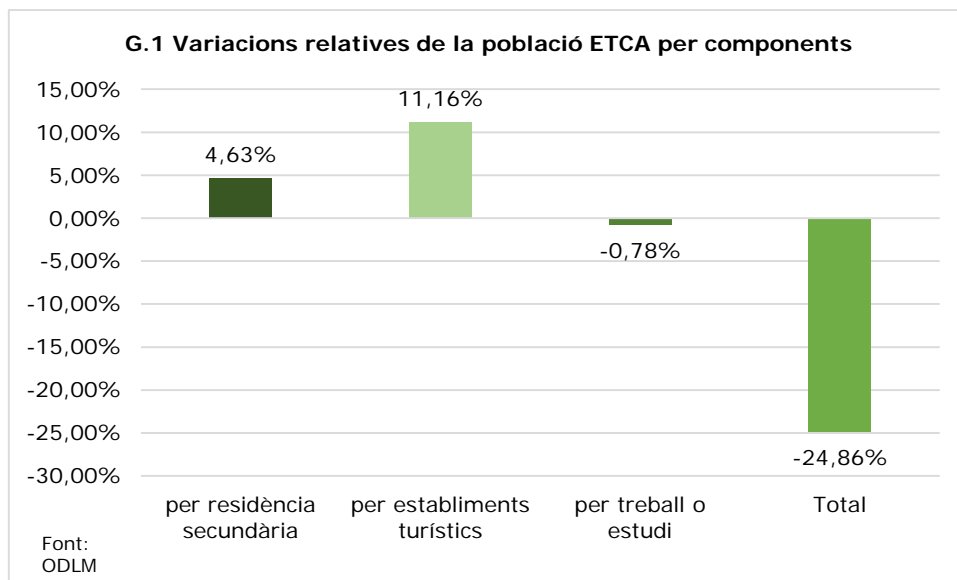
La *component turística* ha presentat un saldo positiu en tots els trimestres de l'any arribant al seu punt màxim en el tercer trimestre (29.402) com és habitual. Precisament, aquest saldo positiu i intens del tercer trimestre en aquesta component conjuntament amb el saldo positiu de la component per residència secundària i el saldo negatiu de la component per treball i estudi fa que el saldo de la població estacional ETCA sigui positiu en aquest trimestre de l'any. És notable, també, el saldo positiu d'aquesta component en el segon trimestre (17.124).

En el cas de la *component de residència secundària* és significativa, també, la concentració en el tercer trimestre de l'any, com la turística, en coincidir amb el període de vacances de l'estiu (4.481). De fet, també aquesta component ha mantingut saldos positius tots els trimestre de l'any, a diferència de l'any anterior, per bé que amb volums molts discrets si la comparem amb la turística.

El comportament ha estat totalment l'oposat en el cas de l'agregat de les *components de treball i estudis*. Aquesta component ha presentat saldos negatius tot l'any, per la qual cosa podem afirmar que la comarca del Maresme és exportadora de treballadors i d'estudiants. La magnitud del saldo és molt important en cada trimestre i només en un, en el tercer trimestre, és inferior al saldo de les altres components fet que incideix, també, en què el saldo de la població estacional ETCA a la comarca sigui positiu en aquest període de l'any. El tercer trimestre és un període plenament estival i en què, si bé els moviments per feina poden fluctuar en major o menor mesura, els que tendeixen a la baixa de totes, totes són aquells referents als estudis.

La comparativa amb l'any 2016 mostra que la població estacional ETCA per component turística (11,16%) i residència secundària (4,63%) ha augmentat mentre que ha baixat aquella lligada a la component per treball o estudi (-0,78%).

En la taula 4 presentem l'estimació de *població estacional ETCA* i *població ETCA* per trimestres i **municipis**.

En 7 municipis han tingut un saldo total positiu de població estacional ETCA, un municipi més que l'any anterior. Han estat, de major a menor saldo, Calella (5.851), Santa Susanna (5.843), Malgrat de Mar (3.322), Pineda de Mar (2.448), Sant Pol de Mar (493), Cabrera de Mar (485) i Tordera (88) que s'hi ha sumat aquest any. Estem dient doncs, que en aquests municipis han entrat més persones de les que n'han sortit equivalents a temps complet anual. De fet, en tots ha augmentat el saldo en relació a l'any anterior menys a Cabrera de Mar en què s'ha mantingut pràcticament igual amb un inapreciable descens.

En 3 d'aquests municipis el saldo ha estat positiu en tots els trimestres de l'any i en tots tres el saldo major s'ha donat en el tercer trimestre de l'any. Ha estat a Cabrera de Mar, Calella i Santa Susanna. Són doncs, municipis amb un saldo positiu de població estacional tot l'any. En relació a l'any anterior Malgrat de Mar ha caigut d'aquest grup en registrar un saldo negatiu en el primer trimestre de l'any.

T.4 Estimacions de població estacional ETCA i població ETCA, per trimestre i municipis del Maresme, 2017. Base 2016

Municipi	Població estacional ETCA					Població resident	Població ETCA
	trimestre I	trimestre II	trimestre III	trimestre IV	Total		
Alella	-623	-767	-1.234	-980	-903	9.625	8.722
Arenys de Mar	-439	-215	606	-433	-119	15.368	15.249
Arenys de Munt	-1.191	-1.250	-785	-1.176	-1.101	8.728	7.627
Argentona	-655	-726	-546	-694	-656	12.133	11.477
Cabrera de Mar	469	512	499	453	485	4.594	5.079
Cabrils	-964	-1.027	-780	-959	-931	7.296	6.365
Caldes d'Estrac
Calella	1.275	7.078	13.265	1.660	5.851	18.481	24.332
Canet de Mar	-1.127	-925	132	-1.058	-739	14.423	13.684
Dosrius	-443	-450	-175	-452	-381	5.198	4.817
Malgrat de Mar	-184	4.361	8.320	705	3.322	18.345	21.667
Masnou, el	-1.650	-1.821	-2.012	-1.696	-1.796	23.288	21.492
Mataró	-3.996	-5.093	-8.773	-2.789	-5.158	126.127	120.969
Montgat	-1.387	-1.430	-1.457	-911	-1.293	11.748	10.455
Òrrius
Palafolls	-154	-5	200	-107	-13	9.171	9.158
Pineda de Mar	-68	2.792	6.700	330	2.448	26.349	28.797
Premià de Dalt	-1.183	-1.324	-1.459	-1.169	-1.284	10.345	9.061
Premià de Mar	-3.161	-3.519	-3.712	-3.145	-3.385	28.049	24.664
Sant Andreu de Llanerres	-1.058	-1.055	-139	-1.020	-817	10.758	9.941
Sant Cebrià de Vallalta
Sant Iscle de Vallalta
Sant Pol de Mar	-98	356	1.736	-31	493	5.062	5.555
Sant Vicenç de Montalt	-366	-251	581	-332	-90	6.272	6.182
Santa Susanna	1.536	7.376	12.313	2.092	5.843	3.352	9.195
Teià	-861	-939	-806	-873	-869	6.333	5.464
Tiana	-1.389	-1.506	-1.351	-1.369	-1.402	8.645	7.243
Tordera	-197	-98	614	0	88	16.637	16.725
Vilassar de Dalt	-330	-330	-301	-320	-319	8.961	8.642
Vilassar de Mar	-1.449	-1.551	-1.024	-1.454	-1.370	20.636	19.266
Maresme	-20.380	-2.184	21.245	-16.368	-4.314	444.046	439.732

Font: Idescat.

Unitats: Persones en equivalència a temps complet anual (ETCA).

..no hi ha dades per aquest municipis ja que les dades de l'IDESCAT es presenten per comarques, municipis majors de 5.000 habitants (empadronats o població ETCA) i capitals comarcals

Com avançàvem, a Malgrat de Mar el saldo ha estat negatiu en el primer trimestre de l'any i positiu en la resta, un fet que també s'ha donat a Pineda de Mar. En canvi, a Sant Pol de Mar el saldo ha estat positiu en el segon i tercer trimestres de l'any i negatiu en el primer i en el quart. I Tordera, que ha entrat en el grup de municipis amb un saldo positiu de població estacional, aquest només ho ha estat en el tercer trimestre.

De fet, la majoria d'aquests municipis tenen un perfil marcadament turístic, amb les excepcions de Cabrera de Mar i de Tordera. Per això, tot i la manca de dades a aquesta escala, podem afirmar que la component per establiment turístic hi té un pes rellevant, de fet, determinant. En els casos de Cabrera i de Tordera pensem que aquesta component també hi pot jugar un paper rellevant en tant que en tots dos

municipis compten amb establiments d'allotjaments turístic (hotels, rural i habitatges d'ús turístic), però no ho podem afirmar amb determinació.

En la resta de municipis el saldo de població estacional ETCA ha estat negatiu.

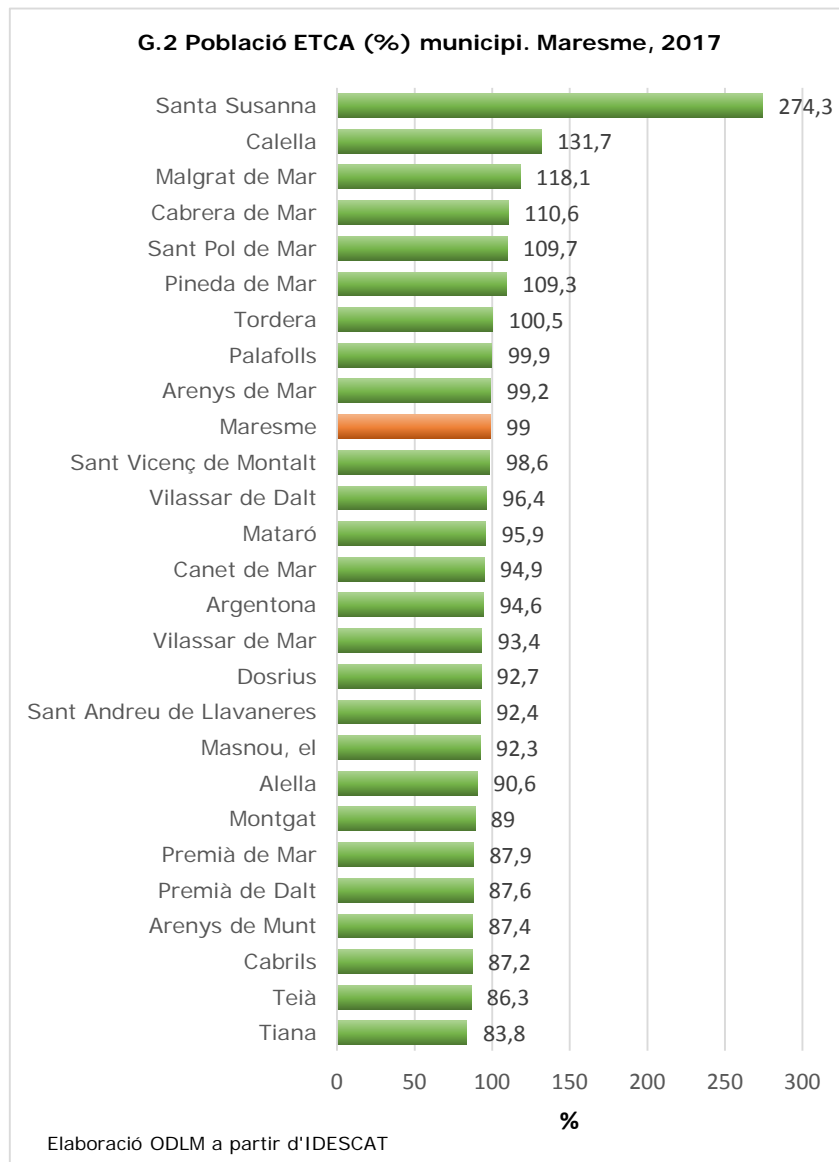
Tot i això, a Arenys de Mar, Canet de Mar, Palafolls i Sant Vicenç de Montalt el saldo és positiu en el tercer trimestre de l'any. Una vegada més la manca de dades no permet determinar quina component influeix més a aquesta situació si bé, en alguns casos, la combinació de la turística i de la segona residència ho explicaria.

Així, en un total de 15 municipis el saldo de població estacional ETCA ha estat negatiu tots els trimestres de l'any i, per tant, són municipis clarament emissors de població. Són Alella, Arenys de Mar, Argentona, Cabrils, Dosrius, el Masnou, Mataró, Montgat, Premià de Dalt, Premià de Mar, Sant Andreu de Llavaneres, Teià, Tiana, Vilassar de Dalt i Vilassar de Mar.

Si ens centrem, ara, en la **població ETCA**³, és a dir, de població present al municipi tenint en compte la població empadronada junt amb els fluxos d'entrada i sortida del municipi, Santa Susanna apareix com el municipi de la comarca –i també de Catalunya- amb més població ETCA en termes relatius. En aquest municipi la població equivalent a temps complet anual ha estat del 274,3%. És a dir, s'estima que, en mitjana anual, la població del municipi supera en un 174,3% la població empadronada al municipi. Si tenim en compte la taula anterior realment el fenomen es concentra en el segon i tercer trimestres de l'any en què s'estima que la població es dobla i més i gairebé es triplica, respectivament. Per tant, clarament, és en aquest dos trimestres que els gestors del municipi han de tenir ben dimensionats els serveis bàsics.

La segueixen Calella (131,7%), Malgrat de Mar (118,1%), Cabrera de Mar (110,6%), Sant Pol de Mar (109,7%), Pineda de Mar (109,3%) i Tordera (100,5%) (vegeu gràfic 2).

³ Població ETCA: o població equivalent a temps complet anual és la població present al municipi, mesurada en mitjana anual de persones per dia. Equival a la suma de la població resident i les entrades de població no resident al municipi menys les sortides de població resident al municipi. Font: IDESCAT.

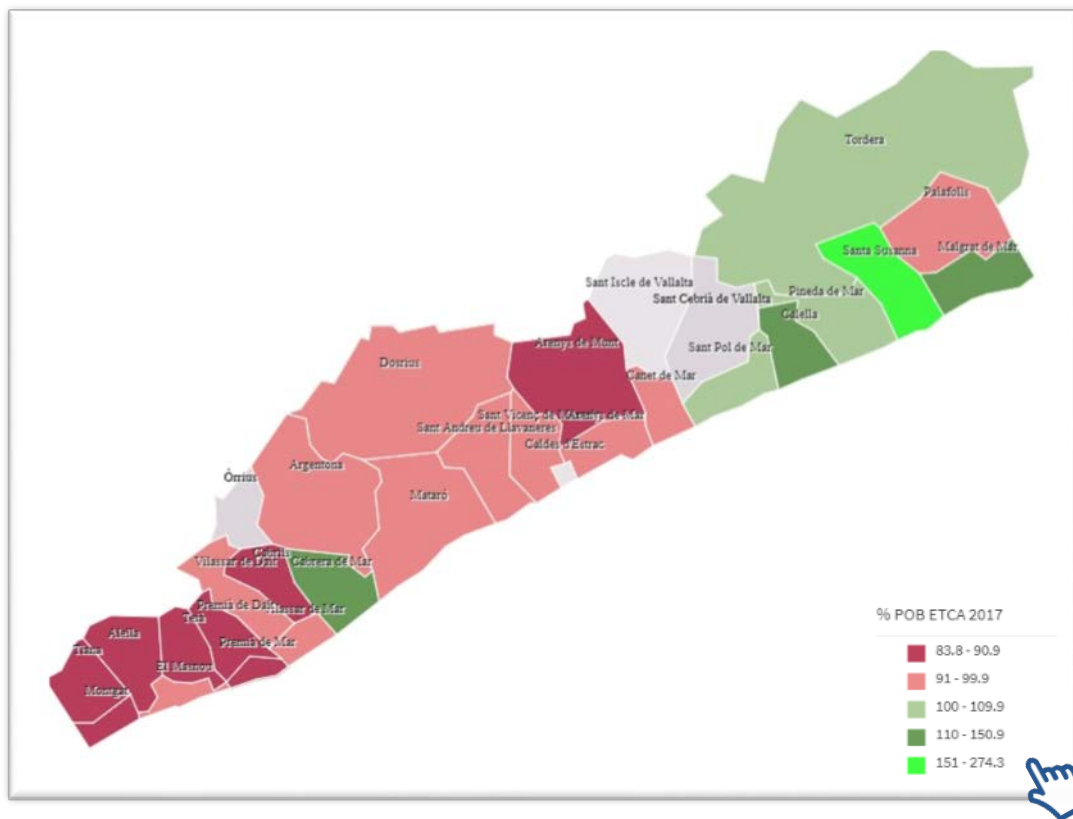
En el costat oposat trobem Tiana amb una proporció de població ETCA del 83,8%. És a dir, la població present en mitjana anual és un 16,2% inferior a la població empadronada, cosa que significa que al municipi hi ha més sortides que entrades a temps complet anual. La mateixa lectura hem de fer per tots aquells municipis amb valors inferiors al 100%.

Les mateixes dades il·lustrades en un mapa permeten identificar, de forma clara, que és a l'Alt Maresme, i en especial als municipis de costa, on es concentra la recepció de població a temps complet anual més elevada, amb l'excepció de Cabrera de Mar.

Els colors verdosos indiquen una estimació de població equivalent a temps complet superior a la població empadronada al municipi, és a dir, superior al 100% i, a la vegada, els més intensos i cridaners indiquen un percentatge més elevat. La situació oposada doncs, representen els colors vermellosos; una població equivalent a temps complet anual inferior a l'empadronada al municipi.

II-Il·lustració 1 Població ETCA (%) al Maresme, 2017

Font: Elaboració de l'Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

*Definició i notes metodològiques

Les **estimacions de població estacional** són, tal i com les defineix l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya), "*una estimació de les càrregues de població que suporta cada municipi i mesuren el nombre de persones que hi ha en un municipi en mitjana anual i en mitjana trimestral. En el càlcul s'hi inclouen les persones que tenen algun tipus de vinculació o relació amb el municipi, ja sigui perquè hi resideixen, hi treballen, hi estudien o perquè, sense ser la residència habitual, hi passen algun període de temps (vacances, estiu, caps de setmana, etc.), tant en residències pròpies com en cases de familiars o amics o establiments turístics (hotels, càmpings, apartaments, etc.).*"

"La unitat de mesura de les estimacions de població estacional són les persones equivalents a temps complet anual. Cada dia que una persona està present en un municipi equival a 1/365 **persones equivalents a temps complet anual (ETCA)**." (IDESCAT).

En aquestes xifres la mobilitat no obligada que no pernocta no hi és considerada (lleure, compres, etc.).

La població ETCA i la població estacional ETCA mesuren la població resident junt amb els fluxos d'entrada i de sortida del municipi. La població vinculada ETCA i la població vinculada mesuren la població resident i només els fluxos d'entrada al municipi.

Població estacional ETCA= població no resident present ETCA – població resident absent ETCA

Població ETCA = població padronal + població estacional ETCA = població padronal + població no resident present ETCA – població resident absent ETCA

Població vinculada ETCA= població padronal + població no resident present ETCA

La importància d'aquest **indicador de càrrega demogràfica** en els territoris rau en el fet que permet tenir una idea de quina és la **pressió** que s'exerceix **sobre els territoris i els seus recursos**. Conseqüentment, els gestors d'aquests territoris hauran de preveure que els serveis bàsics que ofereixen –aigua, escombraries, urgències mèdiques, etc.- tinguin la capacitat d'absorbir, en cada moment, la demanda generada.

